

OSMANLI EĞİTİM-ÖĞRETİM TARİHİ KONUSUNDA ÖNEMLİ BİR KAYNAK: “MÜDERRİSİN VEZÂİFİ”

*Mefail HIZLI**

ÖZET

Osmanlı medreselerinde görev alan müderrislere yapılan ödemeler ile aktarılan kaynaklar konusunda detaylı bilgilere ulaştıracak eserlerin sayısı çok azdır. Bursa Eski Basma ve Yazma Eserleri (İnebey) Kütüphanesi'nde “Müderrisîn Vezâîfi” başlığını taşıyan bir yazma eser, Osmanlı medrese sisteminin, özellikle personel bazında işleyişi bakımından müphem kalan bazı hususlara önemli açıklıklar kazandırmaktadır. Vakıf muhasebe defterlerinde ve mahkeme sicillerinde dağınık bir vaziyette bulunabilecek bilgileri derli toplu bir biçimde barındıran bu yazma eserin, bu alanda mühim bir boşluğu dolduracağını düşünüyoruz.

SUMMARY

An important manuscript about the history of Ottoman education and instruction: “Müderrisîn Vezâîfi”

GİRİŞ

Osmanlılarda, orta ve yüksek öğrenim kurumları statüsündeki medreselerde görev alan müderrislere ne tür ödemelerin yapıldığı, hangi kaynakların aktarıldığı konusunda bizi aydınlatacak eserlere maalesef pek rastlanmamaktadır¹. Özellikle devletin kurulduğu dönemlerde müderrislere

* Doç.Dr.; U.Ü.İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Anabilim Dalı

¹ Osmanlı medreselerinde görev yapan öğretim elemanlarına maaş dışında verilen aynî ve nakdî ödemeler konusunda müstakil çalışmalar bulunmamaktadır. Bu konuda bazı çok kısa değerlendirmelere yer verilen araştırmalar mevcut ise de, müderrislerin ilgili dönemdeki sosyo-ekonomik düzeylerini anlamak konusunda maalesef yetersiz kaldığını söylemek durumundayız. Meselâ, Mustafa Bilge “İlk Osmanlı Medreseleri” (İstanbul 1984) adlı eserinde, bu dönemdeki medreseleri ele alırken,

verilen yevmiyeler hakkında çok az bir bilgiye sahibiz. Bu konulara daha ziyade *Şakâik-i Nu'mâniye*², *Mecdi*³ ve *Atâi*⁴ gibi biyografik kaynakları, *Baldırzâde (Ravza-i Evliyâ)*⁵, *Gülzâr-ı Sulehâ ve Vefiyât-ı 'Urefâ*⁶, *Ravzâtü'l-Müflihûn*⁷ gibi vefiyât türü eserler ile bazı Osmanlı kroniklerinde yer yer değinilerde bulunmaktadır. Ancak, bir beldenin eğitim-öğretim kurumları, dereceleri, çalışanlarına (müderris, idari personel ve diğer vakıf mürtezikas) ödenen ücret ve talebelerine verilen bursların derli toplu bir biçimde kaydedildiği eser ve belgeler konusunda ciddi eksikliklerimiz bulunmaktadır. Osmanlı medrese teşkilâtının, İstanbul dışında Anadolu ve diğer coğrafyadaki şehirler boyutuyla ilgili durumu ortaya çıkaracak çalışmalara ihtiyacımızın olduğu açıktır. Osmanlı coğrafyasında eğitim-öğretim sisteminin teorik plandan ziyade pratiğe nasıl dönüştürüldüğü hakkındaki bilgiler elde edildikçe, maarif tarihimizin daha iyi anlaşılabilmesi ve anlatılabilmesi mümkün olabilecektir.

Müderris tevcihleri ve silsileleri ile ilgili bilinen en önemli yazmalar, Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Bölümü, no:726'da kayıtlı bulunan "*Mecmu'a-i Eş'âr*" ile Süleymâniye Kütüphanesi, Es'ad Efendi Bölümü, no: 2142'de bulunan "*Tarih-i Silsile-i 'Ulemâ*" adlarını taşımaktadır. Bunun dışında-dağınık olmakla birlikte-mahkeme sicillerinden ve vakıf muhasebe defterlerinden de konu hakkında bilgilere ulaşmak mümkün olabilmektedir.

YAZMA NÜSHANIN TAVSİFİ

Bursa Eski Basma ve Yazma Eserleri (İnebey) Kütüphanesi, Genel 1601'de kayıtlı olan ve kim tarafından kaleme alındığı tespit edilemeyen "*Müderris'in Vezâifi*" başlığını taşıyan yazma eser, 51 varaktan oluşmaktadır. Yazma, 160x110 mm. ölçülerinde olup, sırtı meşin ve kağıt kaplıdır. Yazma

müderrislere yapılan ödemelerle ilgili çok kısa bilgiler verir (bk.27-28). Yine Osmanlı medreselerini eksen alan diğer çalışmalarda da, daha çok müderris yevmiyeleri ve medreselerin statüleri üzerinde durulmakta, diğer ödemelerle ilgili bilgilere pek yer verilmemektedir. Bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilâtı* (Ankara 1984), s.55-60; Cahid Baltacı, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri* (İstanbul 1976), s.26-28; Ziya Kazıcı, *İslâm Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi* (İstanbul 1999), s.364-367; Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi* (Ankara 1989), 84-85. Medrese personeli ve öğrenciler için yapılan tahsisatlarla ilgili olarak geniş bir değerlendirme için bkz. Mefail Hızlı, *Mahkeme Sicillerine Göre Osmanlı Klasik Dönemi Bursa Medreselerinde Eğitim-Öğretim* (Bursa 1997), s.42-136.

² Taşköprizâde Ahmed İsmâüddin, *eş-Şakâiku'n-Nu'mâniye fî 'Ulemâi'd-Devleti'l-'Osmâniye* (el-'İkdu'l-Manzûm ile birlikte), Beyrut 1975.

³ Edirneli Mehmed Mecdi, *Hadâiku's-Şakâik*, İstanbul 1853.

⁴ Nev'izâde 'Atâi, *Hadâiku'l-Hadâik fî Tekmilâti's-Şakâik*, İstanbul 1851.

⁵ Baldırzâde Mehmed Sefisi, *Ravza-i Evliyâ*, Bursa Basma ve Eski Yazma Eserler Kütüphanesi, Orhan no:1018/1.

⁶ Eşrefzâde Ahmed Ziyâeddin, *Gülzâr-ı Sulehâ ve Vefiyât-ı 'Urefâ*, Bursa Basma ve Eski Yazma Eserler Kütüphanesi, Orhan no:1018/2.

⁷ Gazzizâde Şeyh Abdülâtîf, *Ravzâtü'l-Müflihûn*, Bursa Basma ve Eski Yazma Eserler Kütüphanesi, Orhan no:81.

eserde kullanılan dil Türkçe olup hat türü ta'likdir. Heyet kararıyla Emینیye Dergahı'ndan, 1926 Şubat'ında sözkonusu kütüphaneye nakledilmiştir.

Yazma eserde yaklaşık 17 varakta herhangi bir ibare kaydedilmemiş ve bu varaklar arasında yer alan 48a'dan 48b'ye geçişte aradaki dokuz varaka numara verilmemiştir. Yazma eserin bazı varaklarının bir yüzüne, bazılarının ise her iki yüzüne hiçbir şey yazılmamıştır. Eserin bazı bölümleri iç düzen bakımından belli bir standarda sahip ise de, bunun, eserin tamamına yansıtılmadığını söylemek durumundayız. Bazı tarih ve isim eksiklikleri, eserde bulunması gereken bilgi bütünlüğünü bir parça bozmaktadır. Bununla birlikte, yazmada bulunan katalog bilgileri eğitim-öğretim tarihimizin özellikle yakın dönemi için son derece önemlidir. Eserin sonunda yer alan iki mühür, net çıkmadığı için okunamamıştır.

NÜSHANIN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Yazma eserin muhtevasına göz gezdirdiğimizde, âdetâ iki ayrı bölümden meydana geldiği intibayı uyandırmaktadır. Yazmanın 1b-7a arasındaki bölümde, medreselerin, daha çok müderrislerine, kısmen de öğrencilerine ne tür nakdî ve aynı ödemelerde buldukları, aş veya fodlaların hangi imaretlerden tedarik edildiği gibi bilgiler yer almaktadır. Eserin 7b-8a kısmı, Bursa'da h.726-985 yılları arasında görev yapan mevâlî (kadı) sınıfının isim listesine ayrılmıştır.

Yazmanın 8b-47b arasındaki bölümü -ki eserin ana kısmını oluşturmaktadır- medreselerin statülerine göre 1205-1246 yılları arasında, yaklaşık 40 yıl içindeki değişimleri dikkate alınarak kaleme alınmıştır. Müderrislerin, ilgili medreseye çoğu zaman hangi tarihte göreve başladığına ve ne zaman ayrıldığına dair notların düşüldüğü bu bölümde çok az sayıda medrese ya da müderris isminin atlandığı veya yazılan isimlerin üzerlerine birer çizgi çekildiği görülmektedir. Bazı medreselerde, bir kısım müderrislerin ne zaman göreve başladıkları belirtilmemiş olduğu için bu kısımlar tarafımızdan (?) işareti ile gösterilmiştir. Buna ilâveten okunamayan ya da net olarak çıkmamış bazı kelimeler, muhtemel okunuşlarıyla yazılmış, ancak yine yanlarına (?) işareti konulmuştur.

Yazma nüshadan, sözkonusu tarihlerde Yıldırım Medresesi'nin Dârulhadis statüsünü haiz olduğu, Süleyman Paşa (İznik), Rüstem Paşa, Çelebi Sultan Mehmed, Orhan Gazi ve Veliyyüddinzâde Ahmed Paşa medreselerinin Süleymâniye derecesinde eğitim-öğretim verdiklerini öğrenilmektedir. Diğer Bursa medreselerinin ise Mûsıla-i Süleymâniye, Hareket-i Altmışlı, İbtidâ-i Altmışlı, Sahn, Mûsıla-i Sahn, Hareket-i Dâhil, İbtidâ-i Dâhil, Hareket-i Hâric ve İbtidâ-i Hâric başlıkları altında sıralandıkları anlaşılmaktadır. Yazmanın son kısmında (48b-51b), sırasıyla

Sultâniye, Yıldırım, Murâdiye, Hudâvendigâr, Orhan Gazi ve Cezerî Kasım Paşa medreslerinde görev verilen müderrisler, medresenin yapımından itibaren kronolojik bir tarzda sıralanmaktadır. Özellikle Sultâniye (48b) ve Yıldırım Bâyezid (49a) medreseleri için verilen müderris silsilesinin önemli olduğu söylenebilir.

NÜSHANIN BİLİMSEL DEĞERİ

“*Müderris’in Vezâifi*” adlı yazma eser, Osmanlılar döneminin özellikle eğitim-öğretim tarihi ve müesseseleri ile ilgili yapılacak çalışmalarda önemli bilgiler içermesi sebebiyle gözardı edilemeyecek bir muhtevaya sahiptir. Müesseseler tarihi bakımından, eğitim-öğretim mekanizmasının müderris, öğrenci ve diğer personel bazında nasıl işlediği ve ne tür imkânlar sunulduğu konusunda verdiği bilgiler, her ne kadar, daha çok XIX. yüzyılın ilk çeyreğine ait ise de, mevcut ipuçları sayesinde daha önceki yüzyıllarda netlik kazandırılmayan bazı konuları aydınlatabilecek içeriğe sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Nüshanın bilimsel katkıları konusunda bazı bilgiler vermek ve örneklemelerde bulunmak istiyoruz. Öncelikle yazma, XIX. yüzyıl başlarında Bursa’nın medrese panoramasını gözler önüne sermektedir. İlgili dönemde, dereceleri dikkate alınarak Bursa medreseleri belli başlıklar altında sıralanmıştır. Bu tasnif, daha çok Bursa medreseleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiş, ancak İznik ve İnegöl gibi yine Bursa’ya bağlı kazalardaki medreselerin durumlarının gösterilmesi de ihmal edilmemiştir.

Medreselerin hangi yıllarda ne tür statülere sahip olduklarını, diğer bütün medreselerle birlikte öğrenme şansını veren elimizdeki yazma nüsha, bu konuda zihinlere takılan ve tartışmaya yol açan birçok soruya netlikle cevap bulma imkânı da sunmaktadır. Meselâ, öteden beri, medreselerin vakfiyelerinden kaynaklanan ve müderrisine ödenen yevmiyeden yola çıkılarak oluşan statü anlayışının, bu yazma ile doğru olmadığını, vakfiyelerine rağmen zaman içerisinde medreselerin statülerinde değişmelerin (yükselme ya da alçalma biçiminde) vuku bulabildiğini öğreniyoruz. Bu konuya açıklık kazandırmak için sadece iki medreseden örnek vermek istiyoruz. Bursa’da Hacı İvaz Paşa Medresesi’nin statüsü ya da metinde yer aldığı orijinal şekliyle “rütbe”si, 1231 yılında Sahn iken (20a), 1233’de Hareket-i Hâric’e gerilemiş (37a), bundan sekiz yıl sonra, 1241’de de Mûsıla-i Süleymâniye pâyesine yükselmişti (13a). Mevlûdî Süleyman Çelebi Medresesi de benzer bir durumu yaşamıştır. 1229 yılında Hareket-i Dâhil pâyesiyle ders verilen medrese (29b), 1231’de Mûsıla-i Sahn’a yükselmiş (24a), bundan dört yıl sonra, 1235’de ise İbtida-i Hâric seviyesine gerilemiştir (41b). Sadece bu iki örnekte değil, Bursa’daki birçok medresenin statülerinde yaşanan bu iniş-çıkışları,

müdrislerin konumlarıyla paralel düşünmek en sağlıklı yol olmalıdır. Medreselerin ihraz ettiği seviyeden yukarıya çıkmadığı veya aşağıya inmediği tarzındaki yaklaşımın, yazma nüshada yer alan bilgilerle doğru olmadığı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Yazma nüshanın ilk bölümünde (1b-7a), biri İznik Süleyman Paşa (2b,6b), biri de İnegöl İshak Paşa medreseleri olmak üzere Bursa'da bulunan toplam 44 medresenin gelir kalemleri, müderrise, -varsa- danışmende ve talebeye yapılan günlük ödemeler ile yıllık aynı yardımlar üzerinde durulmaktadır. Medrese görevlilerine yevmiyeleri dışında aynı olarak yapılan yardımların, daha ziyade, buğday, arpa, pirinç, tereyağ ya da yağ, fodla ve baldan oluştuğu, buna ek olarak odun ihtiyaçlarının da giderildiği görülmektedir. Vakıfları ve gelirleri iyi olan medreselerde bu konuda sıkıntılar pek yaşanmaz iken bazı medreselerin gereksinim hissettikleri bazı hususlarda diğer vakıfların devreye girdiği anlaşılmaktadır. Sözelimi, Müftü Ahmed Paşa Medresesi'nde görev verilen müderrise ödenecek yevmiyenin Muradiye Vakfı'ndan, ihtiyaç duyulan toplam 20 fodlanın ise Orhan (2 adet), Yeşil (6 adet) ve Muradiye (12 adet) vakıf imaretlerinden karşılandığı öğrenilebilmektedir (5a). Bu bilgiler bize, vakıfların ve dolayısıyla medreselerin ekonomik sıkıntılarla yüzyüze geldiklerinde problemlerikıntuları nasıl aşılabilirdikleri konusunda önemli ipuçları vermektedir.

Yazma nüshada Bursa medreseleri yukarıdan aşağıya doğru şu statüleriyle ve medrese sayılarıyla sıralanmaktadır:

Dârulhadis	: 1
Süleymâniye	: 5
Mûsıla-i Süleymâniye	: 18
Hareket-i Altmışlı	: 8
İbtidâ-i Altmışlı	: 11
Sahn	: 13
Mûsıla-i Sahn	: 26
Hareket-i Dâhil	: 21
İbtidâ-i Dâhil	: 13
Hareket-i Hâric	: 22
İbtidâ-i Dâhil	: 39

Bu sıralamayla, Bursa'daki medreselerin XIX. yüzyıl başlarındaki hiyerarşik düzeninin on bir sınıftan oluştuğu anlaşılmaktadır.

Yazma nüshada yer alan medreselerin önemli bir bölümünün isimlerine ilk defa şahit olmaktayız. XVI. yüzyılda mevcut olan medreselerin büyük bir kısmının -özellikle sultanların ve hanedana mensup diğer kişilerin

yaptırdıkları medreselerin- varlıklarını sürdürdükleri anlaşılmaktadır. XVI. yüzyıl sonuna kadar Bursa’da yapıldıkları kesin olarak tespit edilen medrese sayısı 50 iken⁸, bu yazmada yer alanlarla birlikte bu rakamın, XIX. yüzyıl başlarında, değişik seviyelerde olmak üzere 95-100 arasında değiştiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Yazmada, doğrudan medrese ve müderrislerle alâkası bulunmamakla birlikte şehir tarihi bakımından önemli sayılacak birtakım listeler de yer almaktadır. “Mevâlî-i Bursa” başlığı ile (7b-8a) Hicrî 726-985 yılları arasında görev alan 61 isim zikredilmektedir. Liste, Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa ile başlamakta ve Şeyhulislâm Zekeriya Efendi ile sona ermektedir. Ayrıca aynı yazmanın son bölümünde, Bursa’daki medreselerin birkaçında görev almış müderrisler kronolojik bir tarzda sıralamaya tabi tutulmaktadır. Bu cümleden olarak Sultâniye Medresesi’nde hizmet gören 27 isme yer verilirken (48b), Yıldırım Bâyezid Medresesi’nde 21 (49a), Murâdiye’de 5 (49b), Hudâvendigâr’da 5 (50a), Orhan’da 5 (50b), Cezerî Kasım Paşa’da 4 ve Molla Fenârî Medresesi’nde de 1 (51a) müderrisin ismi bulunmaktadır.

SONUÇ

“*Müderrisîn Vezâîfi*” adlı yazma eser, Osmanlı Devleti’nin eğitim-öğretim sisteminin, özellikle personel bazında işleyişi bakımından müphem kalan bazı hususlara önemli açıklıklar kazandırmaktadır. Vakıf muhasebe defterlerinde ve mahkeme sicillerinde dağınık bir vaziyette bulunabilecek bilgileri derli toplu bir biçimde barındırması sebebiyle, elimizdeki bu yazma nüshanın önemi bir kat daha artmaktadır. Osmanlılar’ın eğitim-öğretim müesseseleriyle ilgilinen araştırmacıların, muhtevası nedeniyle gözardı edemeyecekleri bu yazma eserin günümüz harfleriyle neşrinde fayda mülâhaza ediyoruz.

MÜDERRİSİN VEZÂİFİ

(1a) (boş)

(1b) Zikr-i âfî müderrisîn vezâîfi beyan eder.

⁸ XVI. yüzyılda Bursa’da mevcut medreseler için bkz. Mefail Hızlı, *Osmanlı Klasik Döneminde Bursa Medreseleri*, İstanbul 1998 s.19-189.

Vezâif-i Medrese-i Çelebi Sultân Mehmed

Vazîfe yevmî	196 akçe
Hınta senevî	990 kile
Şa'îr	240 kile
Badem	20 kıyye
Fodla	176 adet
Ramazâniye erz	82 kile
Ramazâniye rugan-ı sâde	98 kıyye
Bedel-i aş guruş	25+75=100
Yaylâkiye senevî guruş	35
Bahâriye ve üç ay ziyade fodla	40 akçe
Asel 78 kıyye	
Beher kilesi on vukiyye yüz dirhemdir.	

Vezâif-i Medrese-i Sultân Yıldırım Bâyezid Hân

Vazîfe yevmî 110	100 (akçe)
Hınta senevî	1290 kile
Şa'îr	200 kile
Fodla yevmî	40 adet
Bedel-i aş Ramazâniye üzüm	100 kıyye
Ramazâniye erz	5 kile
Bahâriye senevî	23 guruş
Yaylâkiye	? guruş 7 para

Vezâif-i Medrese-i Gâzî Hudâvendigâr

Vazîfe yevmî	177 akçe
Hınta senevî	360 kile
Ramazâniye erz	27.5 kile
Ramazâniye rugan-ı sâde	55 kıyye
Ramazâniye asel	21 kıyye
Fodla yevmî	55 adet
Yaylâkiye	14 guruş 5 para
Hatab senevî	400 yük

Her hafta dânişmendlere verilen:

Erz	5 kıyye
Bal	1 kıyye
Rugan-ı sâde	1 kıyye
Hatab 28 aded	
Rugan-ı zeyt	0.5 kıyye

(2a) Vezaif-i Medrese-i Sultân Murâd-ı Sâni

Vazife yevmî	178 akçe
Hinta senevî	610 kile
Şa'ir senevî	120 kile
Fodla yevmî	36 aded (altısını bevvâb alır)
Ramazâniye rugan-ı sade	55 kıyye
Ramazâniye asel	30 kıyye
Ramazâniye erz	15 kile
Hatab senevî	37 yük
Ramazâniye ve nehâriye	3000 (?)
Bahâriye	3000 (?)

Her hafta dânişmendlere verilen:

Erz	5 kıyye
Asel	1 kıyye
Rugan-ı sâde	1 kıyye
Hatab	4 aded

Vezaif-i medrese-i Sultân Orhân Gâzi

Vazife-i yevmî min Sultân yevmî	8 akçe
min 'Alâeddîn	16 akçe
dört akçesi gayr-i vâsil	<u>116 akçe</u>
	140 akçe
Hinta senevî	9 kile
Ramazâniye erz	17 kile
Ramazâniye asel	6 kıyye
Ramazâniye rugan-ı sâde	6 kıyye
Fodla yevmî	72 aded
Yaylâkiye	24.5 guruş

Veled-i Kazzâz Mahallesi'nde mâh-be-mâh kırk para icâresi müderrislere meşrûta bir bâb vakıf menzili.

Vezaif-i Hazret-i Emîr Sultân

Vazife yevmî	50 akçe
Kasım Paşa-yı Cezerî	20 akçe
	70 akçe
Hinta senevî	48 kile
Erz senevî	24 kile
Fodla yevmî	36 aded
Fodla bedeli	198 kile
seneviye hinta aded fodla	36 aded

(2b) Süleymân Paşa der-İznik

Karyeleri vardır. İki bin beş yüz guruşa iltizâm olunur.

Akhisar kazasında Pişkere ve Kadı karyeleri	600 guruş
Bursa Yenişehir kazasında Boyaniye karyesi	300 guruş
Aynagöl (İnegöl) kazâsında Müderris Toprağı ta'bir olunur. Mezra'a Nu'mân Bey tarafından zabt olunur.	750 guruş

Veliyyüddînzâde Ahmed Paşa

Geyikli ta'bir olunur. Karyeleri vardır. 2500 guruşa iltizâm olunur.

Fodla beher yevm 6 aded an imâret-i Murâdiye

Hamza Bey

Vazife-i yevmî	90 akçe
Hinta senevî	120 kile
Şa'ir senevî	60 kile

(3a) 'İsâ Bey

Vazife-i yevmî	73 akçe
Hinta senevî	120 kile
Şa'ir senevî	120 kile
Fodla yevmî an imâret-i Murâd-ı Sâni	6 aded

Kadriye

Beher yevm vâsil olan vazife 70 akçe

Hançeriye

Vazîfe-i yevmî 80 akçe

Fodla yevm an imâret-i Yıldırım 6 aded

Fodla ‘an imâret-i Yeşil 4 aded

(3b) ‘Ivaz Paşa

Vazîfe-i yevmî 75 akçe

Fodla yevm an imâret-i Orhân Gâzî 4 aded

Molla Yegân

Vazîfe-i yevmî 70 akçe

Fodla yevm an imâret-i Yıldırım 6 akçe

Vâ‘iziye

Vazîfe-i yevmî 35 akçe (Vakf-ı Yıldırım)

15 akçe (Mahkeme-i Sugrâ)

50 akçe

Hinta senevî 100 kile

Senevî şa‘îr 100 kile

Fodla an Yıldırım 8 aded

Def‘a fodla yevmî an Orhân 4 aded

(4a) İshak Paşa

Vazîfe-i yevmî 80 akçe

10 ve kile havâle

70 akçe

Hinta senevî kîl-i İnegöl 100

20 ve kile havâle

120

Şa‘îr senevî kîl-i İnegöl 100

Fodla yevmî an imâret-i mezbûr der-İnegöl 12 aded

Şahin Lâlâ

Vazîfe-i yevmî	66 akçe
Gayr-i vâsıl	6 akçe
Fodla yevmî an imâret-i Orhân	2 aded
Hisar kapusunda(ki) medrese(ye) verilegelen senede icârât-i dekâkîn	9,5 guruş

Molla Husrev

Vazîfe-i yevmî	51 akçe
Fodla yevmî an imâret-i Hazret-i Emîr Sultân	4 aded

(4b) Çendik

Vazîfe-i yevmî	40 akçe
Fodla yevmî an imâret-i Orhân	8 aded

Bâyezîd Paşa

Vazîfe-i yevmî	23 akçe
Hinta senevî	120 kile
Fodla yevmî an imâret-i Yeşil	6 aded
Yıldırım	8 aded
	14 aded

Köse Ali Paşa

Vazîfe-i yevmî	14 akçe
Fodla an imâret-i merkûme	6 aded

(5a) Seyyid Hüseyin Erzincânî

Vazîfe-i yevmî	33 akçe
Gayr-i vâsıl	2 akçe
<u>Molla Fenârî</u>	
Vazîfe-i yevmî	33 akçe
Gayr-i vâsıl	3 akçe

Sarrâfiye ma'a't- tevliye

Vazîfe-i yevmî	22 akçe
----------------	---------

	Fodla an imâret-i Yeşil	8 aded
	Fodla an Orhân	2 aded
	<u>Müfî Ahmed Paşa</u>	
	Vazîfe-i yevmî an Murâd-ı Sâni	20 akçe
	Fodla an Yeşil	6 aded
	Fodla an Orhân	2 aded
	Fodla an Murâdiye	12 aded
(5b)	<u>Kâsım Subaşı</u> ma‘a‘t-tevliye	
	Vazîfe-i yevmî	22 akçe
	an debbağhâne ve debbâğ dükkânları	10 akçe
	Ali Paşa Mahallesi’nde menzil	4 akçe
	Hamamtekke önünde menzil	9 akçe
	<u>Perî Peyker</u> ma‘a‘t-tevliye	
	Vazîfe-i yevmî	14 akçe
	<u>Molla-yı Cedîd</u> maa‘t-tevliye	
	Vazîfe-i yevmî	28 akçe
	Fodla an imâret-i Murâdiye	2 aded
	Yıldırım	2 aded
	<u>Arabiye</u>	
	Vazîfe-i yevmî	22 akçe
	Fodla an Yıldırım	4 aded
(6a)	<u>Hüseyin Çelebi</u>	
	Vazîfe-i yevmî	22,5 akçe
	<u>Gökdere</u>	
	Vazîfe-i yevmî	15 akçe
	<u>Veled-i Abdurrahman</u> ma‘a‘t-tevliye	
	Vazîfe-i yevmî	15 akçe

Hüseyin Paşa ma‘a‘t-tevliye

Tatarlar sükunda dekâkîn odaları ve hadîkaları vardır.

Vazîfe-i yevmî	18 akçe
Fodla an Yıldırım	3 aded

Esedîye

Vazîfe-i yevmî	7 akçe
Fodla an imâret-i Orhân	4 aded

(6b) Kara Mustafa Paşa

Vazîfe-i yevmî	15 akçe
----------------	---------

Ferhâdiye

Fodla	6 aded an imâret-i Yeşil 2 aded an imâret-i Yıldırım
-------	---

Süleymân Paşa der-İznik

Vazîfe-i yevmî	10 akçe
----------------	---------

Hasan Paşa

Vazîfe-i yevmî	4 akçe
----------------	--------

Şücâiye ma‘a‘t-tevliye

Fodla	4 aded an imâret-i Yeşil
-------	--------------------------

Şirzâde (?)

Vazîfe-i yevmî	3 akçe
----------------	--------

Köpüklü (?)

Vazîfe-i yevmî	3 akçe
----------------	--------

Dersiye-i Pîr Emîr der-Câmi‘-i Kebîr

Vazîfe-i yevmî	3 akçe
----------------	--------

(7a) Dersiye-i el-Hac Süleyman

Vazife-i yevmî 10 akçe

Yiğit ve Cedid

Vazife-i yevmî (yazılmamış)

Muhyiddin Bey

Vazife-i yevmî ve ... (?) 1440 (akçe)

Beher yevm 24 saat

Beher hafta 7 gün

Mâh-be-mâh 4 hafta

Mâh-ı senevî 12

Hafta-i senevî 48

Ramazâniye me'külât yevm 1000 kantar

Beher sene danışmendlere verilen:

Rûzgâr(?) 200 kıyye

Salat-ı yevm 5 vakit

Savm-ı senevî 30 aded

(7b) Mevâlî-i Mahrûse-i Bursa beyan şüd.

İbtidâen Candârî Kara Halil eş-şehir bi-Hayreddin Paşa'ya verildi.

Fî seneti'l-feth sene 726

Koca Mahmud Efendi'ye sene 762

Hazret-i Molla Fenârî'ye sene 771

İsm-i şerîfleri Ali Hazret-i Molla Yegân'a sene 882

Fenârîzâde Yusuf Bâlî Efendi'ye sene 840 fevt şüd

Molla Yeganzâde Mehmed Efendi'ye sene 846

Molla Gürânî Şemseddin Ahmed Efendi'ye sene 851

Molla Kestel Efendiye sene (yazılmamış)

Fenârîzâde Alâeddin Efendi'ye sene 872

Def'a-i sâniyede Molla Kestel Efendi'ye sene (yazılmamış)

Def'a-i sâniyede Molla Vildan Efendi'ye sene (yazılmamış)

Yegânzâde Eyyühüm Ahmed Çelebi'ye sene 886

Yakub Paşa ibn Hızır Bey sene 890

- Alâeddin Ali Efendi eş-şehîr bi-Fenârî Îsâ sene 891
Kadıızâde Kasım Efendi'ye sene 893
(Okunamadı) Muhyiddin Efendi'ye sene 895
Def'a-i sâniye Kadıızâde Kasım Efendi'ye sene 897
Mezbûr fevt olub yeri def'a-i sâniye Fenârîzâde Îsâ Ali Efendi'ye
sene 899
Sultan Bâyezid Hân-ı Sâni İmamı Bedreddin Mahmud Efendi'ye sene
901
Def'a-i sâniye Yegânzâde Eyyühüm Ahmed Çelebi'ye sene 911
Kirez Seydi Efendi'ye sene 913
Kara Bâli Efendi'ye sene (yazılmamış)
Def'a-i sâlise Yegânzâde Eyyühüm Ahmed Çelebi'ye sene 918
Fenârîzâde Mehmed Şah ibn Alâeddin Çelebi'ye sene 919
Ecczâde Muhyiddin Efendi'ye sene 920
Abdülvâsi' Efendi'ye sene 924
Şeyhulislâm olan Bursa'da medfun Kadîrî Efendi'ye sene 928
Kara Davud Efendi'ye sene 929
İbn Kemal Aşçızâde Hasan Efendi'ye sene 934
Şeyhulislâm olan Ebussuûd Efendi Hazretleri'ne sene 939
Def'a-i sâniye Kara Davud Efendi ibn Kemal'e sene 940
(8a) Mezbûr tekâuden Bursa'da sâkin olub yeri Samsunîzâde Ahmed
Efendi'ye sene 944
Hasan Efendi'ye sene 944
Muhyiddin Merhaba Efendi'ye sene 945
Kadri Efendi'ye sene 947
Muhyiddin Efendi ibn Kemâliye (?) sene 948
Hümâyânnâme sahibi Alâeddin Ali Efendi'ye sene 949
İbn Salîh'e sene (yazılmamış)
Bostan Mustafa Efendi'ye sene 950
Muhaşşî Sinâneddin Yusuf Efendi'ye sene 951
Taşkoprîzâde İsâmeddin Ahmed Efendi'ye sene 952
Kızıl Abdurrahman Efendi'ye sene 954
Mezbûr kable'l-vusûl ma'zûl olub yeri Niksârî Mustafa Efendi'ye
sene 954
Kara Çelebi demekle ma'rûf Mehmed Efendi'ye sene 960

Şeyhulislâm olan Hamid Efendi'ye sene 961
Mi'mârzâde Mustafa Efendi'ye sene 963
Kerimzâde Mehmed Efendi'ye sene 963
Sinânzâde Niksârî es-Seyyid Hasan Efendi'ye sene 964
Bursa'da medfûn olan Muallimzâde Ahmed Efendi'ye sene 968
Hubba mollası demekle arîf Mehmed Efendi'ye sene 974
Reknâzlızâde(?) Ali Efendi'ye sene 974
Şeyhulislâm olan Müeyyedzâde Şeyhî Efendi'ye sene 976
Ahîzâde Mehmed Efendi'ye sene 977
Şeyhulislâm olan Malûlzâde es-Seyyid Mehmed Efendi'ye sene 978
Şeyhulislâm olan Çivizâde Mehmed Efendi ibn Şeyhulislâm Çivizâde
Mehmed Efendi'ye sene 979
Nâzırzâde Ramazan Efendi'ye sene 981
Şeyhulislâm olan Bostanzâde Mehmed Efendi'ye sene 982
Manav Ivaz Efendi'ye sene 983. Tarih-i Kâdî (okunamadı) Manav
Ivaz Efendi Bursa'ya vâli oldu sene 983
Salih Molla demekle arîf Abdülkerim Efendi'ye sene 984
Şeyhulislâm olan Zekeriya Efendi'ye sene 985

(8b) Rütbe-i Dârülhadis der-Bursa

Yıldırım Bâyezid Han

Hacı Yusufzâde faziletlü el-Hâc Mehmed Efendi Hazretleri (tarih verilmemiş)

(9a) (boş)

(9b) Rütbe-i Süleymâniye der-Bursa

Süleyman Paşa der-İznik ma'a't-tevliye

Abdullah Mollazâde es-Seyyid el-Hâc Mehmed Es'ad Efendi
Hazretleri (10 R.evvel 1205-8 C.evvel 1238) (isim üzerinde çizgi var)

Rüstem Paşa der-Bursa bi'l-i'tibâr

eş-Şeyh Halil Efendizâde es-Seyyid Mehmed Râgıb Efendi (?-25
R.evvel 1239)

bâ-misliyye Çelebi Sultan Mehmed der-Bursa

Canbazzâde es-Seyyid Mehmed Saîd Efendi Hazretleri (1210-27 C.evvel 1245)

Medrese-i Sultâniye tamamında bâ-imtihân ibtidâ Fenârîzâde Mehmed Şah Efendi'ye verildi. Sene 824. Mezbur fevt, birâderi Fenârâzâde Yusuf Bâlî Efendi'ye verildi. Sene 839. Mezbur Bursa kadısı olub yeri Molla Yegânzâde Şah Mehmed Efendi'ye. Sene 842.

(10a) bâ-misliyye Veliyyüddinzâde Ahmed Paşa
Bayramzâde Mehmed Efendi (1205-27 C.evvel 1245)

bâ-misliyye Sultan Orhan der-Bursa bi'l-itar
Hasan Efendi damadı Hafız Seyyid Mehmed Tahir Efendi (1213-27 C.evvel 1245) fevt şüd: 5 Şevval 1246 (isim üzerinde çizgi var)

(10b-11a)(boş) (arada bir varakaya numara verilmemiş)

(11b) **Rütbe-i Mûsıla-i Süleymâniye der-Bursa**
bâ-misliyye Hudâvendigâr Gazi der-Bursa
Dersiâm Belenli(?) es-Seyyid Osman Efendi (27 R.âhir 1233-5 Şevval 1242)

bâ-misliyye Vâiziye der-Bursa
Cizyedârzâde hafidi Osman Bey (11 R.evvel 1205-21 R.âhir 1236)
(isim üzerinde çizgi var)

(12a) bâ-misliyye İshak Paşa der-Bursa
Cizyedârzâde hafidi Emin Bey (20 R.evvel 1205-25 Şaban 1242)
(isim üzerinde çizgi var)

Sultan Murad Han-ı Sâni
es-Seyyid Mehmed Salih Efendi (?-15 Şevval 1242)

bâ-misliyye Hazret-i Emir Sultan der-Bursa
Rûhîzâde hafidi es-Seyyid Mehmed Efendi (12 C.âhir 1206-21 R.âhir 1236)

bâ-misliyye Hamza Bey der-Bursa

Eğercizâde es-Seyyid Mehmed Hayat Efendi (1205-29 Muharrem 1240) (isim üzerinde çizgi var)

(12b) Bâyezid Paşa der-Bursa

Kirdeli(?) Ali Gâlib Efendi (?-11 Receb 1239)

Hüseyin Paşa der-Bursa ma'a't-tevliye

İshakzâde Mehmed Emin Efendi (1209-29 Muharrem 1240) (isim üzerinde çizgi var)

bâ-misliyye Îsâ Bey der-Bursa

İzmirî es-Seyyid Mustafa Hasib Efendi (?-?)

Molla Husrev der-Bursa

Levhîzâde es-Seyyid Abdullah Efendi (22 R.âhir 1209-26 Safer 1240)

(13a) Hançeriye der-Bursa

Veli Efendizâde es-Seyyid Mehmed Şâkir Efendi (1213-24 Receb 1241)

İvaz Paşa der-Bursa

Kemal Efendizâde es-Seyyid Mehmed Eşref Efendi (?-11 Şevval 1241)

Hüseyin Çelebi der-Bursa

Sâkızî Ahmed Reşid Efendi (?-14 Muharrem 1242)

(13b) Kadriye der-Bursa

Feyzîzâde damadı es-Seyyid Mehmed Sa'îd Efendi (1212-15 Şevval 1242)

Sâniyeten Perî Peyker

es-Seyyid Mehmed Sa'îd Efendizâde es-Seyyid Mehmed Nuri Efendi (1212-4 R.âhir 1244)

Çoban Bey der Bursa bi'l-itibar
Remzîzâde hafîdi es-Seyyid Ahmed Kâmil Efendi (1213-3 C.âhir
1245)

(14a) Molla Yegân der-Bursa
Nakîbzâde es-Seyyid Mehmed Murad Efendi (1213-27 Muharrem
1245)

Nusret Paşa der-Bursa
Ferâizcizâde es-Seyyid Mehmed Sa'îd Efendi (1222-?)

(14b-15a) (boş) (arada bir varakaya numara verilmemiş)

(15b) Rûtbe-i Hareket-i Altmışlı der-Bursa
bâ-misliyye Müftî Ahmed Paşa der-Bursa
Hatîbzâde es-Seyyid Mehmed Celâleddin Efendi (1215-15 Şevval
1242)

Veled-i Abdurrahman der-Bursa
Yazıcızâde Ali Efendi (1213-25 Şaban 1242)

(16a) Kasım Subaşı der-Bursa bi'l- i'tibâr
Dersiâm Hafız Ahmed Efendizâde Mehmed Sa'îd Efendi (1215-19
C.evvel 1243)

Molla Fenârî der-Bursa
Narlı Şeyhi hafîdi es-Seyyid Mehmed Sa'deddin Efendi (1214-4
R.âhir 1244)

Sâliseten Hüseyin Paşa
Eğercizâde es-Seyyid İbrahim Efendi (1218-4 R.âhir 1244)

Kalenderhâne der-Bursa bi'l-i'tibâr
es-Seyyid Ahmed Ragîb Efendi (?-10 Şevval 1244) (isim üzerinde
çizgi var)

Dersiye-i Zeyniyye der-Bursa bi'l-i'tibâr

Eyyûb Ağazâde Hüseyin Hasan Efendi (Ayntâb ile bekâm şüd) (?-1 R.âhir 1244)

Şahin Lâlâ der-Bursa

Selim Efendi hafidi es-Seyyid Mehmed Sa'eddin (?-27 C.âhir 1245)

(17a) (boş) (arada bir varakaya numara verilmemiş)

(17b) Rütbe-i İbtidâ-i Altmışlı der-Bursa

Cenkçi der-Karasahib bi'l-i'tibar

Ayntabî Hafız Mehmed Naim Efendi (?-25 Şevval 1233)

Râbiaten Lutfiye der-Bursa bi'l-i'tibâr

Kütahyavî Ali Fâiz Efendi (25 R.âhir 1239-29 Muharrem 1240)

Çendek der-Bursa

Pîrî Kadızâde-i hafidi es-Seyyid Mehmed Burhâneddin Efendi (1219-11 Şevval 1241)

(18a) Sâniyeten Kadriye der-Bursa

Nizâmîzâde es-Seyyid Mehmed Nesib Efendi (1220-14 Muharrem 1242)

Molla-yı Cedîd der-Bursa

Şeyh Emin Efendi hafidi es-Seyyid Mehmed Emin Efendi (1221-25 Muharrem 1242)

Nusret Paşa der-Bursa

Ferâizcizâde es-Seyyid Mehmed Sa'îd Efendi (1222-15 Şevval 1242) hareket-i geru (isim üzerinde çizgi var)

(18b) es-Seyyid Hüseyin Erzincânî der-Bursa

Mevlevîzâde Ali Efendi (1223-15 Şevval 1242) (isim üzerinde çizgi var)

Râbiaten Lutfiye der-Bursa

Taharizâde es-Seyyid el-Hâc Mustafa Efendi (?-1244)

Arabiye der-Bursa

Çarşambalı Abdurrahman Efendi (?-4 R.âhir 1244)

Peri Peyker der-Bursa

Süleyman Paşa kitapçısı Ahıskavî es-Seyyid Ahmed Efendi (?-4 R.âhir 1244)

(19a) Sarrâfiye der-Bursa

Dersiâm Geyveli İsmail Efendi (?-?)

(19b) (boş) (arada iki varakaya numara verilmemiş)

(20a) Rütbe-i Sahn der-Bursa

Başçı İbrahim der-Bursa

Erzurumî Ahmed Efendi (?-1 Muharrem 1231)

Sâliseten İvaz Paşa der-Bursa

Es-Seyyid Mustafa Efendi (?-1 Muharrem 1231)

Nusret Paşa der-Bursa

Sa'îd Efendizâde Mehmed Rıza Efendi (?-25 C.âhir 1235)

Dersiyeye-i Hacı Süleyman bi'l-i'tibâr

Salim Efendizâde es-Seyyid Ahmed Burhâneddin Efendi (?-1 R.evvel 1237)

Süleyman Paşa-yı Cedîd der-Bursa

Akhisarî Mustafa Efendi (?-25 R.âhir 1239)

(21a) Sâniyeten Karışdıran der-Bursa bi'l-i'tibâr

Bursevî es-Seyyid Ali Efendi (?-25 R.âhir 1239)

Köpüklü der-Bursa

İsmet Efendizâde es-Seyyid Mehmed Âsım Efendi (?-29 Muharrem 1240)

İklimşah der-Bursa

Bursa bab başkâtibi es-Seyyid Mehmed Arif Efendi (?-3 Muharrem 1243) hareket-i geru

Kara Mustafa Paşa der-Bursa

Kadıızâde el-Hâc Mehmed Murad Efendi (?-4 R.âhir 1244)

Şücâiye der-Bursa

Hatibzâde es-Seyyid Mehmed Tahir Efendi (?-4 R.âhir 1244)

Köse Ali Paşa der-Bursa

Hattat İsmail Zühdîzâde Mehmed Nâif Efendi (?-4 R.âhir 1244)

(22a) Hüseyin Hidâye Efendi (medrese yazılmamış) (?-27 C.âhir 1245)

Muhyiddin der-Bursa bi'l-i'tibâr

Bursevî es-Seyyid el-Hâc Hafız İbrahim Efendi (5 Şaban 1233-27 C.âhir 1245) (isim üzerinde çizgi var)

Kara Ali der-Bursa bi'l-i'tibâr

Dersiâm Karamânî es-Seyyid Mustafa Hamdi Efendi (?-1246) (isim üzerinde çizgi var)

(22b) (boş) (arada bir varakaya numara verilmemiş)

(23b) **Rütbe-i Mûsıla-i Sahn der-Bursa**

Sâniyeten Ebu İshak Kâzerûnî der-Bursa

Bursevî es-Seyyid Mehmed Efendi (?-27 Muharrem 1229)

Sâniyeten Sûfî Sinan der-Bursa

es-Seyyid Mehmed Emin Efendi (?-27 R.âhir 1229)

(24a) Lutfiye der-Bursa

Eyyûbzâde es-Seyyid Mehmed Gazi Efendi (?-25 Şevval 1229)

Hoca Muslihiddin der-Bursa

es-Seyyid İbrahim Yesârî Efendi (?-C.evvel 1230)

Sâniyeten Mevlûdî der-Bursa

Rehavîzâde Dersiâm Hüseyin Efendi (?-17 C.âhir 1231)

(24b) Selçuk Sultan der-Bursa

Turâbîzâde es-Seyyid el-Hâc İbrahim Efendi (?-17 C.âhir 1231)

Zâviye-i Oruç Bey der-Bursa

Ayntâbîzâde Muhyiddin Efendi (?-5 C.âhir 1232)

Dersiye-i el-Hâc Süleyman der-Bursa

Halîmzâde es-Seyyid Mehmed Server Efendi (?-17 Şaban 1233)

(25a) Râbiaten Rüstem Paşa der-Bursa

İmam-ı evvel Hazret-i Şehriyârî birâderi es-Seyyid Mustafa Râtib Efendi (?-13 Safer 1235)

Sâliseten Pembe Emir Köse der-Bursa

Reisü'l-küttâb Mazhar Efendi hemşirezâdesi Ahmed Rif'at Efendi (?-25 C.âhir 1235)

Şah Sultan der-Bursa

Başmakçîzâde Selim Molla hafidi es-Seyyid Abdullah Raşid Efendi (?-21 R.âhir 1236)

(25b) Sâniyeten Çoban Bey der-Bursa

es-Seyyid Hasan Efendizâde es-Seyyid Mehmed Servet Efendi (1225-21 R.âhir 1236)

Dersiye-i Yıldırım Bâyezid Han der-Bursa

Şeyh Yahya Efendizâde es-Seyyid Mehmed Nuri Efendi (?-21 R.âhir 1236)

Hoca Ni'metullah Efendi

Kadri Efendizâde es-Seyyid Abdullah Efendi (?-21 R.âhir 1236)

Sâliseten Nusret Paşa der-Bursa

es-Seyyid Mehmed Hamid Efendizâde es-Seyyid Mehmed Eşref Efendi (?-21 R.âhir 1236)

(31a) Sâliseten Hoca Resm der-Bursa bi'l-i'tibâr

Boyabâdî es-Seyyid Ömer Efendi (?-5 R.âhir 1237)

Sâniyeten Seyyid Mehmed Usûlî der-Bursa

Kuds-i Şerîf Nakîbi es-Seyyid Ömer Efendi (?-11 Receb 1239)

Hoca Ni'metullah der-Bursa

Şerîf Efendizâde es-Seyyid Mehmed İffet Efendi (1234- 11 Şevval 1241) hareket-i geru

(31b) Râbiaten Perî Peyker bi'l-i'tibâr

Şerîf İbrahimzâde es-Seyyid Mehmed İffet Efendi (1234-15 Şevval 1241) hareket-i geru

Karışdıran Süleyman Paşa der-Bursa bi'l-i'tibâr

Şerîf Ağazâde es-Seyyid Mehmed Atâullah Efendi (1233-3 Receb 1242)

Sabbâğ Hayreddin

Kirdeli Mehmed Efendi (5-15 Şevval 1242)

(32a) Dersiye-i Mirmirân

Avkaravî Abdurrahman Efendi (1238-15 Şevval 1242) (isim üzerinde çizgi var)

Sûfî Sinan Paşa der-Bursa

Dârendevî el-Hâc Hasan Efendi (?-3 Muharrem 1243)

Sâliseten Hoca Resm

es-Seyyid Mehmed İbret Efendi (1233-3 Muharrem 1244)

(32b) Hâmiseten Nusret Paşa der-Bursa bi'l-i'tibâr

Şerîf Ahmed Efendizâde es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi (Receb 1238-15 R.âhir 1245)

Dersiyeye-i Mîrmîrân

İçelli es-Seyyid Mehmed Efendi (1235-27 C.âhir 1245)

Hoca Ni'metullah der-Bursa

Kayseriyevî Mustafa Efendi (1238-13 Receb 1246)

Dersiyeye-i Râbia-i Yahya Çelebi der-Bursa bi'l-i'tibar

Nu'mânzâde es-Seyyid el-Hac Hâfız Mustafa Efendi (1239-13 Receb 1246)

(32ab-33a) (boş) (arada bir varaka numara verilmemiş)

(33b) Rütbe-i İbtidâ-i Dâhil der-Bursa

Hoca Menteş der-Bursa

Yozgatî Kadızâde Mehmed Raşid Efendi (?-8 C.evvel 1230)

Hâmiseten Bâyezid Paşa der-Bursa

Teşrifâtî Efendizâde Ahmed Rifat Efendi (?-17 Receb 1231)

(34a) Sâniyeten Başçı İbrahim Ağa der-Bursa

Ayntâbizâde es-Seyyid el-Hâc Mehmed Akif Efendi (?-17 Şaban 1232)

Sâniyeten es-Seyyid Ali der-Bursa

Mollazâde es-Seyyid Süleyman Efendi (?-17 R.âhir 1232)

Sâliseten Muhyiddin Bey der-Bursa

Kütahya Müftüsü Rûşenzâde es-Seyyid Abdurrahman Efendi (?-1 R.evvel 1237)

(34b) Süleyman Paşa-yı Cedîd der-Bursa
Manisalı Yahyazâde es-Seyyid el-Hâc Ömer Efendi (1233-11 Receb
1239)

Hâmiseten Bâyezid Paşa der-Bursa
Maraşî Veli Efendizâde Ali Akif Efendi (1232-29 Muharrem 1240)

(35a) es-Seyyid Ali der-Bursa
Bursevî Osmanzâde es-Seyyid Mehmed Refik Efendi fevt şüd sene 46
(1237-15 Şevval 1242)

Sâniyeten Kara Ali der-Bursa
Kayseriyevî Mustafa Efendi (1238-3 Muharrem 1243) hareket-i geru

Şa'bâniye der-Bursa bi'l-i'tibâr
Kefevîzâde hafidi es-Seyyid İbrahim Edhem Efendi (1240-30 R.evvel
1243)

(35b) Sâniyeten Zeyniye der-Bursa bi'l-i'tibâr
Dersiâm Sûfîzâde damadı es-Seyyid Abdurrahim Nessâc(?) Efendi
(1236-30 Zilhicce 1243)

Dersiye-i râbia Yahya Çelebi der-Bursa bi'l-i'tibâr
Nu'mânzâde es-Seyyid el-Hâc Hafız Mustafa Efendi (25 R.âhir
1239-4 R.âhir 1244)

Sâniyeten Muhyiddin der-Bursa bi'l-i'tibâr
el-Hâc Hasanzâde Kurrâ es-Seyyid Mehmed Sadık Efendi (5 C.evvel
1239-27 C.âhir 1240)

(boş) (arada iki varaka numara verilmemiş)

(36a) **Rûtbe-i Hareket-i Hâric der-Bursa**

Sâniyeten Sûfî Sinan der-Bursa
Kehhalbaşzâde es-Seyyid Sa'deddin Efendi (?-8 C.evvel 1230)

Sâniyeten Mirmirân der-Bursa
Süleyman Efendi (?-1 Muharrem 1231)

(36b) Sâniyeten Hoca Rüstem der-Bursa
Sakız Müftüsi es-Seyyid Sıbgatullah Efendi (?-17 R.âhir 1232)

Sâliseten dersiye-i el-Hâc Süleyman der-Bursa
Sadr-ı esbak Şahin Ali Paşa hafidi Mir Ali Efendi (?-17 R.âhir 1232)

Sâniyeten Bâyezid Paşa der-Bursa
es-Seyyid Halil Bahâeddin Efendi (?-5 Şaban 1233)

(37a) Sâniyeten İvaz Paşa der-Bursa
Dârendeli el-Hâc Hasan Efendi (?-17 R.âhir 1233)

Sâliseten Hoca Bahri der-Bursa
es-Seyyid Mehmed Raif Efendi (1232-21 R.âhir 1236)

Sâliseten Nusret Paşa der-Bursa
İzmirî es-Seyyid Mustafa Hasib Efendizâde Ahmed Necib Efendi
(1234-25 R.âhir 1239)

(37b) Sâniyeten Karırdıran Süleyman Paşa
es-Seyyid Mustafa Âgâh Efendi (15 C.evvel 1237-15 Şevval 1242)

Hâmiseten Ferhâdiye der-Bursa
Murad Efendizâde es-Seyyid Ali Efendi (15 Receb 1241-7 Zilhicce
1242)

Râbiâten Nusret Paşa der-Bursa bi'l-i'tibâr
Müderrişzâde Hattat es-Seyyid Abdürrezzak Âtîf Efendi (1240-3
Muharrem 1242)

(38a) Sâliseten Mirmirân der-Bursa
Ayn-ı Ekberzâde zâdesi es-Seyyid Ahmed Neş'et Efendi (1238-3
Muharrem 1243)

Sâliseten es-Seyyid Ali der-Bursa (iki isim yazılmış, karalanmış)
(1239-3 Muharrem 1243)

Hâmiseten Kalenderhane der-Bursa bi'l-i'tibâr (iki isim yazılmış,
karalanmış) (1241-8 R.evvel 1243)

(38b) Hâmiseten Molla Fenârî

Uryânîzâde zâdesi Mustafa Reşid Efendi (1238-4 R.âhir 1244)

Sâliseten Hoca Muslihiddin (isim karalanmış) (?-4 R.âhir 1244)

Sâliseten Muhyiddin der-Bursa bi'l-i'tibâr

Dersiâm Boladanlı(?) es-Seyyid Mehmed Salih Efendi (1242-3 C.âhir
1245)

(39a) Râbiaten Muhyiddin Bey der-Bursa

Bursevî es-Seyyid Süleyman Vehbî Efendi (23 C.âhir 1239-5 C.âhir
1245)

Râbiaten Arabiye der-Bursa bi'l-i'tibâr

Şeyh Emin Efendi hafidi es-Seyyid Mustafa Refik Efendi (30 R.evvel
1243-23 C.âhir 1245) (rahmetu'llâhi aleyh: 1 C.evvel 1246)

Sâliseten Yahya Efendi

Adanavî es-Seyyid İbrahim Reşid Efendi (29 Muharrem 1240-27
C.âhir 1245)

(39b) Celâleddin Efezîzâde es-Seyyid Ali Bâhir Efendi (medrese
yazılmamış) (1244-1246)

Sâbra-i(?) Hoca Bahri der-Bursa (müderris yazılmamış) (1241-27
Şevval 1246)

(40a) (boş) (arada bir varaka numara verilmemiş)

(40b) Rütbe-i İbtidâ-i Hâric der-Bursa

Râbiaten Kalenderhane der-Bursa

Karşlı Ahmed Zihni Efendi (?-5 C.âhir 1232)

Sâniyeten Hoca Bahri der-Bursa
bakiyye-i imtihândan Ayntâbî es-Seyyid Osman Sâib Efendi (?-19
R.evvel 1232)

(41a) Sâliseten Zeyniye der-Bursa
Milâsî Abdurrezzak Efendi (?-27 R.evvel 1232)

Râbiaten Hüseyin Paşa der-Bursa
Bursevî Çavuşzâde es-Seyyid Ahmed Reşid Efendi (?-C.evvel 1234)

Sâniyeten Nusret Paşa der-Bursa
Rehavî es-Seyyid İshak Zâhir Efendi (?-27 Muharrem 1235)

(41b) Sâliseten Mevlûdî Süleyman Efendi der-Bursa
Yenişehirî es-Seyyid Halil Efendi (?-23 Safer 1235)

Sâliseten Muhyiddin der-Bursa
İzmirî Davudzâde es-Seyyid el-Hac Hüseyin Efendi (?-11 R.evvel
1236)

Sâliseten Muslihiddin der-Bursa
es-Seyyid Ali Rıza Efendizâde es-Seyyid Mehmed Saadeddin Efendi
(?-15 C.evvel 1237)

(42a) Râbiaten Necâtiye der-Bursa
Çelebizâde zâdesi es-Seyyid Ahmed Şevki Efendi (?-14 Şevval 1237)

Sâniyeten Hoca Muslihiddin der-Bursa
Abdül gafur Efendi (?-5 Receb 1238)

Râbiaten Zeyniye der-Bursa
Kırîmî Ömer Efendi (?-5 Receb 1238)

(42b) Sâniyeten Şabaniye der-Bursa
Sivasizâde Yusuf Ziyaeddin Efendi (?-15 R.âhir 1239)

Hâmiseten Molla Fenârî der-Bursa

Dersiâm Niğdevî Mehmed Said Efendi (?-25 R.âhir 1239)

Râbiaten Muhyiddin der-Bursa (isim karalanmış) (?-23 C.âhir 1239)

(43a) Hâmiseten Peri Peyker der-Bursa

İzmirî Hasan Beyzâde Mir Mehmed Efendi (?-11 R.âhir 1239)

Damad Râşid Efendizâde es-Seyyid Mehmed Raif Efendi (medrese yazılmamış) (?-15 R.âhir 1241)

Sâniyeten Selçuk Sultan der-Bursa

Hattat Ali Vehbi Efendi (?-23 Muharrem 1240)

(43b) Hâmiseten Zeyniye der-Bursa

Kurşunlulu Halil Efendizâde Mehmed Ali Efendi (?-15 C.evvel 1240)

Dersiye-i Zeyneddin İstâniye(?) tahvil şüd

Şükrü Efendizâde es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi (?-5 R.evvel 1240)

(44a) Sâniyeten Yahya Çelebi der-Bursa

Dede Lütfullah Efendi hafidi es-Seyyid Abdülbâki Efendi (?-24 Receb 1241)

Râbiaten Zeyniye der-Bursa

es-Seyyid Mehmed Hâdî Efendi (?-20 Şaban 1241)

Esediyeye der-Bursa

Şeyhzâde hafidi es-Seyyid İsmail Kâmil Efendi (?-11 Şevval 1241)

(44b) Yiğit Cedid

Ahmed Bahâceddin Efendi hafidi es-Seyyid Mustafa Raif Efendi (?-11 Şevval 1241)

Râbiaten Molla Fenârî
Feyzîzâde İsmail Efendizâde es-Seyyid Mehmed Aziz Efendi (?-21
Muharrem 1242)

Hacı Rüstem der-Bursa
Kefevîzâde es-Seyyid Mehmed Celâleddin Efendi (?-8 R.âhir 1242)

(45a) Sâliseten İncegüzel der-Bursa
Hafız Ahmed Efendizâde Kurrâ es-Seyyid Hafız Ali Hilmi Efendi (?-
8 R.evvel 1242)

Hâmiseten Lâmiî Çelebi der-Bursa
Feyzîzâde es-Seyyid Ahmed Şerif Efendi hemşirezâdesi es-Seyyid
Mehmed Raşid Efendi (?-3 Şaban 1242)

Sâliseten Molla Fenârî der-Bursa
el-Hâc Mehmed Ali Efendi (?-25 Şaban 1242)

(45b) Râbiaten Necâtiye der-Bursa
Feyzîzâde hafidi es-Seyyid Mustafa Raif Efendi (?-15 Şevval 1242)

Muhyiddin Bey der-Bursa
Zâde-i Eğercizâde Mehmed Reşid Efendi (?-3 Muharrem 1243)

Hâmiseten Bayezid Paşa der-Bursa
Hasan Efendi damadı Tahir Efendizâde Mehmed Nâbih(?) Efendi (?-
23 R.âhir 1243)

(46a) Sâbiaten Hoca Bahri der-Bursa
Sûfîzâde es-Seyyid Hafız İbrahim Raşid Efendi (?-16 C.âhir 1243)

Hatibzâde Mustafa Efendizâde Mehmed Ataullah Efendi (medrese
yazılmamış) (?-Selh-i Zilkade 1243)

Sâliseten Esendiye der-Bursa
Zâde-i Tahârizâde es-Seyyid Hafız Ahmed Nazif Efendi (?-19 R.âhir
1243)

(46b) Dede Lütfullah Efendi hafidi es-Seyyid Mustafa Rıza Efendi (medrese yazılmamış) (?-1244)

Sâliseten Hazreti Emir der-Bursa

Celâleddin Efendi es-Seyyid Ali Bâhir Efendi (?-25 Zilhicce 1244)

Râbiaten Kadriye der-Bursa

Hattat Atıf Efendizâde Mehmed Hâlet Efendi (?-25 Zilhicce 1244)

(47a) Sâliseten Câmi' der-Bursa

Nallihânî Eyyub Efendi (?-15 Muharrem 1245)

Sâniyeten Hoca Muslihiddin der-Bursa

Rûhîzâde hafidi Mehmed Emin Efendizâde es-Seyyid Mustafa Rûhî Efendi (?-1 R.âhir 1245)

Râbiaten Hazret-i Emir der-Bursa (müderris adı karalanmış) (?-23 C.âhir 1245)

Sâliseten Sûfi Sinan der-Bursa

Kefevîzâde hafidi es-Seyyid Mehmed Esad Efendi (?-27 C.âhir 1245)

(47b) Sâniyeten Hoca Rüstem der-Bursa

Refik Efendi yeğeni es-Seyyid Hafız Hasan Efendi (münhale)(?-7 R.âhir 1245)

(48a) (boş) (arada dokuz varaka numara verilmemiş)

(48b) Medrese-i Sultaniye Çelebi Sultan Mehmed Han

Medrese-i Sultaniye tamam oldukça bâ-ımtihân ibtidâen Fenârîzâde Mehmed Şah Efendi'ye verildi sene 824.

Mezbur fevt yeri birâderleri Fenârîzâde Yusuf Bâli Efendi'ye sene 839.

Mezbur Bursa kadısı olub yerleri Molla Yegânzâde Şah Mehmed Efendi'ye sene 842.

Mevlana Hızır Bey Efendi'ye sene (yazılmamış)
Ali Tûsî Efendi'ye sene(yazılmamış)
Sâhibu't-Tehafût Hocazâde Mustafa Efendi'ye sene 857
Hızır Şah Efendizâde Derviş Mehmed Efendi'ye sene (yazılmamış)
Yakub Paşa ibn Hızır Bey sene 884
Şârih-i şer' a Seyyid Alizâde Yakub Efendi'ye sene 914
Şeyhulislâm olan Ispartalı Kâdirî Efendi bânî-i medrese-i Kadriye
sene 922

Şeyhulislâm Ebussuud Efendi Hazretleri'ne sene 932
İsrafilzâde Fahreddin Efendi'yesene 933
Samsunizâde Ahmed Efendi'ye sene 937
Ma'lul Emir Efendi'ye sene 939
Koca Mustafa Paşazâde Mehmed Efendi'ye sene 944
Mezbur fevt Ehlice Muhyiddin Efendi'ye sene 945
Mezbur fevt Küçük Şemseddin Efendi'ye sene 951
Vizeli Abdülkerim Efendi'ye sene 961
Mezbur fevt Dülgerzâde Mehmed Efendi'ye sene 962
Ma'lulzâde es-Seyyid Mehmed Efendi'ye sene 966
Karaca Sa'dî Efendi'ye sene 969
Mahmud Bey Efendi'ye sene 976
Hasancan Efendizâde Hoca Sa'deddin Efendi'ye sene 977
Kara Çelebizâde Hüsameddin Efendi'ye sene 979
Buhârîzâde Ahmed Efendi'ye sene 981
Bosnavî Şakku'l-kamer Ahmed Efendi'ye sene 982
Tezkiretü'ş-şuarâ sahibi Kınalîzâde Hasan Çelebi'ye sene 988

(49a) Medrese-i Sultan Yıldırım Bâyezid Han

Karaca Ahmed Efendi'ye sene 851
Mezbur fevt yeri Molla Gürânî Efendi'ye sene 854
İsrafilzâde Fahreddin Efendi'ye 931 (üzeri karalanmış)
Vizeli Abdülkerim Efendi'ye sene 954
Tepegöz Hızır Efendi'ye sene 965
Bahâeddinzâde Abdullah Efendi'ye sene 967
Hasanzâde Hoca Sa'deddin Efendi'ye sene 971

Koca Muîdzâde Mehmed Efendi'ye sene 999
Kâbil-i Vucûd Ali Efendi'ye sene 1004
Fenârizâde Şah Mehmed Efendi'ye sene 1018
Hüsamzâde Mustafa Efendi'ye sene 1022
Kasabzâde İbrahim Efendi'ye sene 1025
Mezbur Kayseriye kadısı olub yeri Belgrâdî Ali Çelebi'ye sene 1027
Acem Mehmed Efendi'ye sene 1029
Mezbur fevt yeri Kâmetî Abdurrahman Efendi'ye sene 1040
Manav Ahmed Efendi'ye sene 1040
Tekâuden Baldırzâde Şeyh Mehmed Efendi'ye sene 1049
(?) sene 1015 (yanlışlıkla böyle yazılmış olmalı; silsile 1051'i gerektiriyor)
Mezbur fevt yeri Büyük Menteşzâde Mehmed Efendi'ye sene 1060
Şîrvânî Seyyid Nureddin Efendi'ye sene 1060
Mezbur fevt Kâmrânzâde Ali Efendi'ye sene 1065

(49b) Medrese-i Sultan Murad-ı Sâni

Kadızzâde-i Rûmî Kutbeddin Efendi'ye sene 901
Şârih-i şer'â Seyyid Alizzâde Yakub Efendi'ye sene 916
Köprücükzâde Efendiye sene (yazılmamış)
Tekâuden Şam'dan ma'zûl İsrâfilzâde Fahreddin Efendi'ye sene 942
Mezbur fevt yeri Pir Ahmed Efendi'ye sene 943

(50a) Medrese-i Hudâvendigâr Gazi

Üskübî Şair İshak Efendi sene (yazılmamış)
Hümâyûnnâme sahibi Vâsi' İsâzâde demekle meşhur Ali Efendi sene (yazılmamış)
Kadızzâde Ahmed Efendi sene 951
Düzzâde Alemî (?) Mehmed Efendi'ye sene 983
Veli Beyzâde Ali Efendi Kudüs payesiyle sene 1006
Hâricden (?) sene 995

(50b) Medrese-i Sultan Orhan Gazi

Molla Fenârî Hazretleri sene 770

Mûmâ-ileyh Bursa kadısı olub yeri Molla Yegân Hazretleri'ne sene
771

Molla Yegânzâde Yusuf Bâli Efendi'ye sene 886

Bende-i(?) Molla Yegân Sinaneddin Efendi'ye sene 925

Kara Çelebi demekle ma'rif Mehmed Efendi'ye sene (yazılmamış)

(51a) Medrese-i Cezerî Kasım Paşa yani Hazret-i Emir Sultan (kuddisc
sirruhu'l-Müste'ân)

Funûnî Süfyan Efendi sene 995

Saruhânî Mustafa Efendi sene 996

Kasabzâde İbrahim Efendi sene 1035

Kâbil-i Vucûdzâde es-Seyyid Mehmed Efendi sene 1025

Medrese-i Molla Fenârî (aleyhi rahmetü'l-Bârî)

Bâ-hâric Baldırzâde Şeyh Mehmed Efendi sene 1015

(51b) (okunamayan ve net çıkmamış iki mühür var)